

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Tórr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.

Külföldi: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felolós szerkesztő:

Dr. Semberger Árpád.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre

2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Veszélyben a liberalizmus.

Ismeritek-e magyar mivoltotokban egyesült testvéreink Barkóczy Sándor bárót? Hallottátok-e valaha nevét azok között, kiket a régi vagy az új történelem a szabadság, egyenlőség és testvériség apostolai sorában emleget? Nem hallottátok ugy-e?

Mi se tudunk róla egyebet, minthogy Apponyi Albert gróf kegyelméből kultuszminiszeri osztálytanácsos és hogy nemrégiben vakmerő sértést váltott a magyar polgárok millióinak a fejéhez, azt mondván a nyilvánosság foruma előtt, hogy valahányan nem az egyedül üdvözítő római egyháznak vagytok hívei, »tétéles torzvallás« követek.

Ennyi volt mindmáig Barkóczy Sándor kétes értékű életrajza.

Az elmúlt héten azután váratlanul — mintegy deus ex machina módjára — ismét kikiváncsolt a névtelen báró a közbeszéd porondjára. És mert képeségei örökre elzárták előle a közfigyelem kapuját, hát fogta magát és rúgott egyet a szentesített törvényen. Leült és ülte maradt Üve maradt, mikor törvényisztelete jeléül fölemelkedik minden magyar, hogy megbecsülje embertársait, kik a házasság szentségének révén érve, egy egész életre kiható ünnepe-

lyes kijelentéseket tesznek egymásnak. Üve maradt az ő különös, szabadalmazott meggyőződésének szent nevében, amely abban nyilatkozik meg, hogy egy csapásra arcul csapja a törvényt és embertársait. Azt a törvényt, mely oly gyönyörűen áthidalja a különböző felekezeti oltáron áldozók között távolgott távolságot és oly fölségesen demonstrálja az emberi érzelmek jogaitnak a diadalát. Azt a törvényt, melyet megalkotásakor annyi entuziazmussal vett ajkára az ország és amelyről bérce-n-völgyön szállt a nóta, hogy »Wekerle hozta törvénybe.« Eddig a hét szenzációja.

Mikor Barkóczy kultuszminiszeri tanácsos e gyerekes hőstettéről olvasok, a szabadelvűség legendás korszaka jut eszembe. Gonosz álom rabjai vagyunk? Ma is Wekerle a miniszterelnök, mint akkor. Andrassy Gyula gróf, Kossuth Ferenc, Juth Gyula, segítő társai az egyházpolitikai reformok diadalában, ma is vezetőférfiak. És mégis a szürke, sötét reakció gyűlölködő szelleme az ur és büntetlenül meggyaláztatja egyik magasrangú miniszeri tisztviselő az egyházpolitikai alkotásokat?

A történelem nem látott még ilyen fájdalmas paródiát. Nincs demokratikusabb pályafutás, mint Wekerle Sándoré, aki mint szerénysorsú, dolgozó polgár szeniális fia, elérte az ország első méltó-

ságát. És ő alatta orgiákat ül az osztálylönzés, a középkori elfogultság. Nincs nagyobb alkotás 1867 óta, mint a Wekerle által megkezdett szabadelvű egyházpolitika műve. És ő alatta végiggázolnak ezeken az alkotásokon, újra a reakció igájába akarják hajtani az államot, reakció szervezetekkel hálózják be az országot, és a társadalomban a felekezeti gyűlölködés hihetetlen szívósággal, rendszerességgel és erélyvel dolgozik. Nemzeti politikát hirdetnek, de nyíltan megtagadják a népoktatás államosításának eszméjét; a »tétéles torzvallásokról« fecseggő, az egyházpolitikai törvények ellen tüntető Barkóczy állítja a középiskolai oktatás élére és már az egyetemre is beviszik a szabad kutatást fenyegető sötét irányzatot.

Ausztria is látta a szabadelvűség bukását. Az a Bécs, mely egykor kivilágította ablakait, mert felmondották Rómának a konkordátumot, Lueger lábai elé kuporodott. De nem a Plenek, Auerspergek, Bergerek, nem a szabadelvűség és a polgári miniszterium alakjai voltak azok, akik odaadták nevüket a reakció győzelméhez. Belgium szabadelvűségét is elérte a katasztrófa, midőn a vilám lakosság korlátoltsága a klerikálisoknak szerezte meg az uralmat. De Frére-Orban nem vállalkozott arra, hogy koalícióba álljon és boldogan együtt

TÁRCA.

Siffa szindarabot ír.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Írta: Kanizsal Ferenc.

március 15.

Szeretet Naplóm! Mill gunya a fekete Sorsnak, hogy épen ma, a szent szabadság születésnapján rab vagyok, kalickába zárt árva madár vagyok, vagyis inkább a spájzba, hol jelen soraimatt könnyek és kőzay uborkásüvegek közt irom! Oh, anyámm, mért zártál be ide a spájzba, avagy azt hiszed-e vajnon, miszerint feledhetem őt, Elemért, — hiszen igaz, hogy ma kiderült, miszerint nem igaz, hogy jogász, hanem csak gimnázista; árme ha nem ismételné a 8-dik osztályt, már jogász lehetne és majd lesz. Nem kell kárörvendeni, mert félek, hogy Magdi vőlegényéről is kiszül, hogy nem huszár, hanem csak fúrvezér.

Elemérről ugy derült ki, hogy a laban állt, hogy a kálvínista fő-gimnázium ünnepelt rendezett szintén és ki volt írva, hogy az ünnepeket a pálmák és nemzetiszinn zászlókkal díszített tornaterembenn Elemér szavalta nagy hatásall a talpra Magyarot.

Tudom, hogy ezér nem mert Elemér ma eljöni. És Magdi egész nap furt asztat mon-

dogata, hogy így meg uggy, ez az Elemér svindler, csaló, szel-hámos, nemiszig hogy Jogász, csak iskolásfiu és ő látta is ecer az után, amint rajstáblával a hóna alat ment iskolába.

— Ne ved észre, ha ugy is vann — felelém etykedvűen Magdinak, de ezér pofozkodás let belőle és engem a mama idezért a spájzba. Nincs igazság. De irni fogok Elemérnek, hogy ne félj szivem, én azért szeretlek, mert elvégre a hazafiság vértanuja vagy; mert ha nem volnál hazafi: nem szavaltad volna a talpra Magyarot és nem derült volna ki a titok. De inkább öljek im e szigorú tömlött mélyén abban a tudatban, hogy Elemérem a hazээр viseli a mártír-koronát, semhogy szabadlábban éljekk, de Elemérem darabontt volna. A Hazээрt szenvedek; fogságot, a Hazээрt vérzik szivem és ha a mama meg a Magdi néném meg is pukkádnak: szerelmemet és magyar Hazámat fel nem áldozomm. Én nem tudnék az átkos szoldateszkához feleségüll menni, miként Magdi néném.

március 16.

Elhattározom, Édes Naplóm, miszerint életemet az irodalomnak fogom szentelni, ugyis kevés a női írő és drámát nem írtak csak tárcát. Édes Naplóm, a darabom címe ez lesz: *Hétvéss Szereltem, vagy a Hűség jutalma, öt feleoldásban. Fejbl írta: Huszti Margit s. k.*

Ide lemasolom az elejét, had legyen meg 2 példánybann, mert jól sikerült, csak még egy bárótt is kéne benne szerepeltetni. Itt kezdődik:

1. *Felhúzzák a vasfüggönyt.*

2. *Felhúzzák a kelme jüggönyt, mely lehetőleg ne féljelt, hanem kétoldalt legyen húzható.*
3. *A szupnodom félhomály és nagyon szép bútorokk, lehetőleg újak, ha nem újak, brünnolnál ki lehet puolni; képeket is kel a falra akasztani, de hátul ne, mert ott ablak van és ajtó.*

Szentkereszthy Huba gróf 28 évesnek láccik, de csak 23, zsebében arany óra, mely d. u. fél 6-ot mutat, mert anyja az idő. A lábán fehér kamaszi, a cilindert kintluggya a förcimerben): Ah, megreped a szivem, Izaura, de sajnos, atyám nem egyezik bele, hogy kegyednél vegyem.

Izaura (Göröcsösen elhalványodik és majdnem elájul): Nem! Ez lehetetlen, . . . !

Huba: Atyám egy köszívű főur, aki képes engem kitagadni. Akor szegény leszek és lát kel vágnom vagy cipőt kel tisztitanom és kegyed nem lehet egy cipőtisztító neje.

Izaura (Hangosan): Akor nem ismeresz engem. Én hozád megyek akor is, ha nincs egy garasod se és ha mindenap babcuszsipájszt is kel entünk, mert én szeretlek, szeretlek kimondataatlanul szeretlek. Ah! (*Huba kéblére dől és zokog.*)

kormányozzon eszméinek ellenségeivel. Ezt a fájdalmas paródiát Magyarország részére tartotta fenn a história.

Azok a férfiak, akik segítettek megalkotni az egyházipolitikai törvényeket, meddig nézik még közönnyel a reakció hódításait? Csátát veszítették Béccsel szemben a katonai követelések dolgában. És most e csatavesztés után még azt is elveszítjük, ami már megvolt? A szabadelvűség sírján szabadon leheszen tipródni és nem harsannak meg a kürtök, hogy ébredjen fel, támadjon fel a nagy halot? Wekerle, Andrássy, Kossuth, Justh nem érzik-e mivel tartoznak maguknak, multjuknak, közös harcaik emlékének?

48 és 67! Üres számok immár, csak arravalók, hogy összetartsák az egység nem tartozókat és különválásszák azokat, akik egy táborba valók. Mit rágódunk a vesztett csata emlékein; mit sóvárgunk az elmaradt diadal lealázó formáiban elnyerhető apró foszlányai után? A nemzet féltettebb, nagyobb kincsei forognak kockán: a szabadelvűség, a demokratikus fejlődés. Aki nem elvakult, az látja, hogy immár két tábornak kell egymás ellen felsorakoznia: a világosság, a szabadelvűség és a sötétség, a reakció hadseregeinek. Mint pészdlűnének így újra az erők, mint mozdulnának meg a közönyös rétegek, mint hullanának le az álarok, mint gyógyza az igazság.

Tizennégy esztendeje kifogták a lovakat Wekerle kocsjából. Akkor robogott a diadalszékér, gyors futamban vitte a tömegek lelkesedése. Kifogták a lovakat! Tizennégy esztendő lepergése után ott áll elhagyottan, rozottan a szabadelvűség diadalszékere. Körülötte senki. Örli a szü, marja a rozsdá, korhasztja az idő. Aki új diadalra vihetné, az meg künn porlad a temetőben. Az erős, a dacos, a hajthatatlan, az utolsó magyar szabadelvű: Szilágyi Dezső.

Huba: Csak próbára akartalak tenni, mert atyám nem ellenzi házasságunkat sőt a te nevedre íratta a szentkeresztgyek és a tapolc-völgyi kastélyokat. (Itt kell tapsolni. *Huba szerepét játszó színésze itt a Közönség felé fordul és meghajlik.*)

Izaura (Büszkén felpatan és homloka nemes pirbann így): Nem, Huba, az égre, nem! Ime adományt én nem fogadhatom el. (Tetszés.)

Huba: (A megrökönyödés díszkrét nemével, ezt csak Császár tudná jöveni, netáni vidékenni előadásu a színésze néze meg hogy rökönyödik meg a Császár): És miért nem gyönggyvirágom, hah, mért?

Izaura (szemét előbb balra, majd jobbra szegezi): Azért egyetlenem, mert nekem nem kel senki ajándéka. Vegyél el így szegényen, mint egyszerű polgárlányt. Ha szerecc, az nem baj, hogy atyám egy egyszerű sótsíz.

Huba: Elő fogjuk léptetni só ezredessé, majd szóllok a Nemzeti Kaszinóban pertubarátomnak, a Miniszternek, hogy kedves Miniszter pajtás, az öreg Kolombácsi már régen sótsíz, kérlek miszerint só-ezredessé soron kívül előléptesetek.

Izaura: Atyám nem fogad el semi pro-

Április 11. ellen. Április tizenegyedikének megünneplése ellen tudvalegileg akciózt kezdett a 48-as balpárt. Nagy György indítványt jegyzett be az ünnep előírása és március 15-ikének törvénybeiktatása érdekében. Április tizedikén pedig Szapponas István fog felszólalni a naprendi indítvány megtételénél, s azt fogja követelni, hogy április tizenegyedikén a Ház rendes ülést tartson.

Uj november 18. Uj november tizenötödikét tervez a kormány. Andrássy kijelentette, hogy a november tizenötödikén nem a a házszabályrevízió sérelmes, mert annak ő akkor is hive volt, csak az elkövetésének az erőszakos módja. Jó, hát legyen úgy, süssa minden anatómia csak az elkövetés erőszakos módját és fogadjuk el mi is a distinkcióit. De miéle distinkcióit fognak vajjon kitalálni arra a tervre, amit most főznek? Tudnivaló ugyanis, hogy a Nagy Emil tárgyalás alatt levő javaslat a házszabályok módosítása. Ez az alapfok, az első hatvány. Ennek a módosításnak a módosításra adott be Mérey Lajos egy hatszakasos módosítványt. Ez a gradus comparativus, a második hatvány. Ehhez a Mérey-féle módosító javaslat hozott be az obstruáló ellenzék 164 határozati javaslatot, hogy majd ugyanannyi névszerinti sarjzson belőle. Ez a superlativus, a harmadik hatvány. És most jön a tulzó fok, a trükk. Eitner Zsigmond a Mérey javaslatot egyszakaszba zsugorítva újra benyújtotta. Ha ezt megszavazzák, amint ahogy megszavazták, akkor egyszerre elesik a Mérey javaslata és vele együtt méhében pusztul a 164 ellenzéki javaslat embriója, meg az ugyanannyi névszerinti szavazás. Ime — az uj november 18 erkölce! Ez nem erőszak, csak trükk. Ezen a tulzó fokon aztán az ellenzék se tud átugrani. Avagy talán ez is olyan kormánypartólo mesterkedés, mely ellenzéki agyvelőkben született, hogy az ellenzéki kecske is jóllakjék s a kormánypárti káposzta is megmaradjon? Üsse a kő a politikát, egy szóval se mondjuk, hogy így van, de egy fél szóval sem, hogy nem lehet így is.

Hangulatok a t. közgyűlésből.

Baja, április 1.

Csendes közgyűlése volt kedden Baja város törvényhatósági bizottságának. Csendes és néptelen. A napirend negyvenöt pontja, a közigazgatás apró-cseprő dolgai nem nagy számban vonzózták a város atyjait. A jobboldal feltűnően üres volt. Az a néhány ember, aki

tekcióját Akor nem ösmered atyámat. Ő eccerü polgár, de igen büszke.

Huba: Am legyen. Elveszlek, mint eccerü polgárlányt hozomány nélkül. Fűtyülök a hozományra. (Fütyül.)

II-İK JELENET.

Voltak. Kolombácsi.

Kolombácsi (kilép a függöny mögül): Hah!

Huba: Nini, Kolombácsi bácsi!

Kolombácsi: Igen, én vagyok és azért jöttem, miszerint megmonyamm, hogy Izaura nem Kolombácsi Izaura, hanem herceg Orelovits Szergiusz Nikoláj orosz tábornagy gyermeke, akit halalos ágyán gondjaimra bízot.

Izaura: Hah! (Megtántorodik.)

Huba: Bizonyítékok! Megreped a fejem!

Kolombácsi: Im, a keresztlevél. De ha ez sem elég, itt egy takarékpénztári könyv, Szergely Nikolájevics Orelovits Izaura Olga Wanda hercegnő nevére, 10000000 rubel 45 kopekről.

III. JELENET.

Voltak. Kolombácsi.

Kolombácsi (kilép a másik függöny mögül): Im egy másik könyvecske 4000000000 rubel 19 kopekről, ezt meg a boldogult hercegnő, nevelt leányunk édes anyja bizta rám.

megjelent, teljesen elveszett a hosszú padso-rokban. Csak a hatósági párt vonult föl teljes számban és tömött sorokban helyezkedett el a baloldal padjában. Ott voltak mindnyian: a vezérek táborára, az alvezérek és a közka-tonák, az öregek és az unjok és főleg a mezei hadak. Zárt soraikkal, az ünnepléses, komoly arcokból és a fölvonult alkalmi gyors-írókból ítélve, nagy, jelentős eseményeket várt az ember. A külső jelek azonban csaltak. Semmi sem történt. A közgyűlés csendes, eseménytelen lefolyása nem igazolta a nagy elő-készületeket és az ezekhez fűzött vérmes remé-nyeket. Nyugodtan, zajtalanul pergetek le monoton egymásutánban a napirend pontjai. Csak a díjnokok szabályrendelete körül volt élénkebb vita.

Napirend előtt bensőséges, meleg kis házi-ünnepe volt a törvényhatósági bizottságnak. Dr. Hegedűs Aladár polgármestert és Erdélyi főjegyzőt üdvözölte, érdemeiket méltatva a főispán a közgyűlés színe előtt abból az alkalom-ból, hogy a közigazgatás terén való szép pályá-futásuk elismerésül királyi kitüntetésben részesültek és átnyújtotta Erdélyinek a kabinet-irodából megérkezett rendejelet.

Még egy előterjesztése volt napirend előtt a főispánnak: Indítványozta, hogy a ciszterci rend apjátának, *Vajda* Ödönnek, ki most ünneplő ötvenéves papi jubileumát, gratuláljon a közgyűlés. Egyhangú lelkesedéssel tette magáévá a közgyűlés ezt az indítványt és *Fehér* János dr. indítványát, hogy az erről szóló jegyző-könyvi kivonatot küldöttség nyujtsa át a nagy-érdemű, ősz főispánnak.

E rövid ünnepi aktus és kiterés után, szép csöndesen belezökkent a közgyűlés a rendes kerékvágásba és hozzáfogott a napirend gyors lemorzsolásához.

Nagyon kevés történet, ami följegyzése méltó, ami kivívankozik a közgyűlési teremből a nagy-közönség elé. Nagyobb és mozgalmasabb vitát csak a díjnoki szabályrendelet provokált. Ezt megelőzőleg azonban néhány apróbb dolgot intéztek el. Az utcák tisztántartásáról azt határozták, hogy erről majd akkor határozni kell végre, ha a tüzoltóságot szervezik. Más szóval ismét sikerült a közgyűlésnek ezt a jelentős és égetően sürgős közegészségi kérdést csendes apatiával ad graecas calendis kitolni.

Izaura: Álom-e ez, vagy való?

Huba: Akár álom, akár való: hozzádd képeést én egy szegényi koldus vagyok, most már pláne nem vehetek el! (Elmegy.)

Izaura: Akkor én pláne meghalok! (Elajul. *A közönség tapsol.*)

Eddig irtam a darabot és sirttam, amikor Izaura elajult, de muszáj neki. De ne félj! Naplósckám, az ötödikk felvonás végéig ősz-szehezokom öket; most álmos vagyok. Majd holnapp folytatom a szindarabomat. Kiváncsi vagyok mitt szól hozzá Elemér? Csakhogy Elemér most nem mer hozánk jöni, ami nagyon nagy baj mert ki ért meg engemet, ha nem ő?!

Egyedül a köllészetben keresek most vig-gasztalást.

Marcus 18.

Édes Naplóm, szerencse, hogy beléd másóll-tam szindarabomat, mert a papa ma reggel, mikor sietett, évedésből a szinnarabom kézira-tát vite magával, oh, mill gunya a sorsnak.

Ha megdölvöl, hogy ugyane sors érheti volna az Ember Traggédiáját, ha Madáts apja is reggel sietet volna, elszorul a szívem . . .

Mill változatosakk az élet utyai . . .

Megmarad a régi, kipróbált és jól bevált házikészítés. Ehhez kommentárt fűzni igazán teljesen fölösleges.

A gyalgjárók javítását is elhatározta a közgyűlés. Illetőleg csak azt határozta, hogy szakértőket fog meghallgatni ebben a kérdésben. Pedig nem kell ehhez szakértelem. Gyalázatosak a mi gyalgjáróink véges-végig! Ideje volna, hogy végre radikálisan megoldják ezt a kérdést és lassan, de fokozatosan aszfalt, vagy más jó burkolattal látnák el a város forgalmasabb utcáit.

Még néhány teljesen jelentéktelen ügy elintézése után, a napirend legnagyobb fontosságú és figyelemre méltó pontja, a díjnoki szabályrendelet következett.

Hesser Gyula ügyvéd szólt föl elsőnek a tanács javaslatához és okos, humanus beszéd keretében mutatott rá a javaslat hibáira, fogvatartásaira. Kívánja, hogy a díjnokok napidíjának minimumát két koronában állapítsák meg. Ez is oly csekély összeg, amelyből a mai viszonyok közt száraz kenyérré is alig telik. Sokalja a díjnokoknak négy osztályba sorozását és teljesen elengednek tartja, ha két osztályt létesít a szabályrendelet.

Módosításait azonban egynek a kivételével elvetette a közgyűlés. Valentin Emil felszólása, megnyugtatóra és meggyőzőre törekvő magyarázatai, finális aggodalmi után úgy találta a törvényhatósági bizottság, hogy 1 K 60 fillér napidíj elég csinos összeg. Ebből élelemre, lakásra, ruha- és minden egyéb szükségletre bőszegesen telik egy szolid fiatal embernek. Meg aztán elmentetle is van kilátása. Évek után, ha szorgalmas, ügykővő, komoly, többre is viheti. Kaphat két koronát, sőt — horrendum dictu — a 3 korona maximumot is elérheti. Ez pedig csak elég! De itt sem kell okvetlen megállapodnia. Nyitva áll előtte az ut egész a polgármesterség. Sőt inok is lehet belőle, ha a törvényhatósági bizottságnak úgy tetszik és a protekcio selyemgyerekeinek nincs szükségük végső menedékre a városházán. Minden díjnok a zsebében hordja az inoki pennát.

Szépén hangzik ugyan az az állítás, hogy a díjnokság csak átmeneti állomás a tisztviselői állásokhoz, gondolkodóba ejtethet az a memento, hogy ne szaportus mesterségesen a hivatali proletariátust és megszívlelendő figyelmeztetés, hogy a humanitás mellett számolnunk kell a város anyagi erejével is. A ridég valóság, a száraz tények azonban megcáfolják ezeket a hangzatos frázisokat. A valóság az, hogy ügyes, szorgalmas, kitógástanal díjnokok 8—10 évi hosszu, fáradságos, ügykővő munka után még ma is a díjnokság szűkes, száraz kenyéret eszik és ridég tények bizonyítják, hogy haszatalan várakoznak kitartó türellemmel arra a szebb jövőre, melylyel az inoki állás vékony jövedelme kecsegtet.

Az okos takarékoság és a szűkkeblű garaszkodás nem azonos fogalmak. Az egyik szükségés és hasznos erény, a másik emberi gyöngöség.

Szó sincs róla, vannak a szabályrendeletnek nagyon méltányos, emberséges intézkedései is. Ez tagadhatatlan. Igazán kár, hogy nem sikerült még ezt a néhány szépséghibát is eltüntetni.

Humoros epizódok sem hiányoztak a közgyűlésen. Érdekes jelenet volt, mikor a közgyűlés végefelé a külvárosi kerület képviselőinek tekintélyes csapata zárt sorokban vonult föl a legszűkebb lokális érdekek védelmére. Mindnyeknek volt valami kívánsága, valami szerény kérése a saját utcája részére. Tűzzel, lelkesedéssel, az igazság meggyőző ere-

jével beszéltek, több világgaságot kértek és gyalogjárót követeltek. Kár, hogy oly gyér közönsége volt a karzatnak. A büszkeségtől és meglegedettségtől ugyancsak dagadhatott volna a keble a Jókai, Szerencsei és a legsötétebb Madách-utca lakóinak.

A közgyűlés azonban nem méltányolta nemese, buzgó törekvéseiket. Hideg, önző kegyetlenséggel zárkózott el a sok jogos követelés elől.

Ezzel a méla záróalkorral végeződött a keddi közgyűlés.

H I R E K.

— **A zirci apát aranymiséje.** Ünnepi evfordulóhoz ér a 1 özel napokban egy a kulturális munka jegyében felszámada működő szerzetesi élet. *Vajda Ödön* Pal zirci apát husvét vasárnapján tartja aranymiséjét, mely alkalommal köréje sereglenek az ország minden részéből a ciszterciata rendtagok, kik lelki vezérük tiszteletét a fenkőlt szellemű főpapban. De a korona kegyének sugari is beanyozzák a jubileum alkalmával *Vajda Ödön* életét: A király tudvalevőleg a főrendiház örökös tagjává nevezte ki a zirci apatot. E királyi kintüntetés eseménye azután halás talajra talal mindazon városok amalesében, ahova a ciszterciata tanítórend tisztes működésének szálai elnyulnak és méltán büszkeséges érzelmeket vált ki a bajai polgárság lelkületéből is, mert immár egész sorát a generációknak nevelték itt a ciszterciat. Baja város közönsége testületileg jelenik meg a kintüntetett főpap színe előtt, a bajai főgimnázium tanulói pedig vállalkútlóbb nékült vettek részt a *Vajda Ödön* tiszteletére a bajai plébánia templomban tartott hálaüzenet.

— **Népirodát Bajának.** A közelmúltban életre keit szociális intézmények közül egyike a legszebbeknek, leghasznosabbknak a népiroda, néphivatal, néptáncszög, amint a különböző országokban s helyeken ez intézmény nevezik. Svájc és Németország különböző helyein már egy évtizednél hosszabb ideje működtek, amikor nálunk is utánzókra találtak a népirodák. Az első, mely megalakult, a Temesvári volt, azután a nagyváradi, utjában Szegeden, Pozsonyban és Kolozsvárott indult meg a mozgalom népiroda létesítése érdekében. A népiroda működése a jogvédő egyesületek körét is felölelve, a közigazgatási, iskolai, rendőri s egyéb ügyekre is kiterjed, a célja — mint a nagyváradi népiroda alapszervezeti szabályai és hirdetőményei mondják — a következők: »A népiroda vagytonaloknak telen díjtalan tanácsosal és utbagazatással szolgál és a szükséghez képest eljár, illetve közbenjár, sürgős esetekben beadványt is készít a szegények adó-, katonai-, rendőri-, iskolai- és tanjövendességi ügyeiben, munka- és ipari viszonyban betegsegélyző pénztári és más ügyekben felmerülő esetekben: vadhiázasságok törvényesítése és okmányok beszerzése körüli dolgaiban és a szegények támogatása ügyében; kislóruak örök befogadása, törvényesítése, elhagyott gyermekeknek a m. kir. állami menhelyben leendő elhelyezése iránti és egyéb család-jogi ügyekben. Peres ügyekben tanácsosal szolgál, szegények részére a bélyegmentes perlés és pártfogó ügyvéd kirendelése iránti kérényt elkészíti.«

— **Dr. Werner Adolf szabadliciumi előadása.** A mai vasárnapon zárul a főgimnázium ezidai szabadelőadási ciklusa *Werner Adolf* dr. igazgatónak a szóbrászat köréből merített előadásával. Dr. Wernernek előnyösen ismert, élvezetes előadási modora, szép magyar nyelvezete és az az otthonosság, melylyel tárgyát valahányszor csak nyilvánosság elé lép, átérti és átértzi, eleve is garanciát nyujt a hallgatóságának arra, hogy kiváló műtélvezetben lesz része ma délután 4 órakor, amikor az előadás a főgimnáziumi tornacsarnokban kezdődik. A szabadelőadás egyes mozzanatait vetített képek kísérik ezuttal.

— **Az új bácsalmási főszolgabíró.** Post tot discrimina rerum, annyi koalíciós aknamunka után, végre diadalmasodott a közokartat és a szomszédos bácsalmási járás főbírói székebe emelte *Koller Oszkár* eddigi szolgabíró, akinek már egy esztendővel ezelőtt, ifj. Szutryé Lipót nyugolomba vonulása alkalmából kellett volna, egy népszűréségen, mint kiváló kvalitásamál fogva ezt a pozíciót elfoglalnia. Csak-hogy akkor a koalíció pártfogójának kellett helyet csinálni és ezt meg is tették, mellőzve egy évtized közigazgatásának reátermett, intakt jellemű tisztviselőjét. Most azután, hogy a bácsalmási főbírói szék ismét megürült, már nem lehetett mellőzni a 67-es híreben álló *Koller Oszkár* és a vármegye törvényhatósági bizottsága, főszabadvula a főispáni nyomás alól, lelkesen, egyhangulag meg is választotta *Koller bácsalmási főszolgabíróvá.*

— **Elhalasztott bajai színházi szeszon.** Ugy volt mindmáig, hogy a szabadkai színházulat husvét vasárnapján kezdje meg a bajai hatbeszes szeszon. Ebben a teremben most egy kis változás áll be. Dr. Farkas Ferenc színházgató t. i. pótszeszon tart Szabadkán virágvasárnapot április 26-ig s így Bajára csak április végén vonul be.

— **Bajai gyermeknap és térzene.** Nemesleltű, agilis uriaszonyok és temperamentumos, szép leányok lelkes táborakra járta be a héten két napon keresztül a várost, az utcákat és gyűjtöttek a Gyermekvédő Liga embermegyálto céljaira. A felsőbb tizezettől kezdve a legszegényebb polgárg mindenki kivette részét a magasztos célra való adakozás örömeiből és — úgy haljuk, — hogy a mai vasárnapon való pénzármálás eredménye elérí az ezer koronát. Pénteken délután Danló Lajos zenekara terezenet adott a városi székház előtt. A társadalom krémje vonult föl ez alkalomból vegyesen a legnagyobb nyárspolgárok egész seregével és a ritmikus zene fölviányozta a kedélyeket és megnyitotta újból a sziveket meg a zsebeket. Hullott az aldozati obulus bőszegesen, szivesen, amint ez méltó is ennek az intelligens városnak a társadalmához.

— **Hogyan főt a Kossuth Ferenc Lipótrendje?** Az e heti nagy rendezésnek kétségkívül legérdekesebb terméke a függetlenség és 48-as párt vezérét, Kossuth Ferenc minisztert élt királyi kintüntetés. A 48-as miniszter a Lipótrend nagykeresztjét kapta a kiegyezés körül szerzett érdemeiért. Erről az érdemrendről így szól a legautentikusabb irás, a lexikon:

A Lipótrend osztrak érdemrend, melyet I. Ferenc császár 1808. január 8-án alapított. Jelvénye: aranyszegélyű, fehérszűlű, sötétvörös kereszt; középpajza kerek, vörös rajta (Franciscus) I(mper)ator A(ustriae) aranyomonogram, körülötte aranysegélyű fehér karikában: »Integrati et merito« arany fölirat. Hátlapján arany tölgykoszorun belül, fehér alapon: »Opes regum corda subditorum« arany fölirat. A kereszt fölött bíborral bélelt arany császári korona. A rend nyakláncra aranyból van, tagjait fölvaltva tölgykoszorú és (Francis) Leopold) betűk képezik, fölöttük a császári korona. A rendnek külön egyenruhája volt, vörös bársonykabát, térdnadrag, aranycsattos cipő, és fehéröltő, aranyosnörös barrettum. Öve fehér, selyem aranytojokkal, kardja aranymarkolatu, gombján F. I. A. 1808. Palástja fehér bársonyból és aranycipkéjű fehér batytingallér.

— **Zentai kereskedők a telefondíjak leszállításáért.** A zentai kereskedők körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a Bács-megyéhez tartozó külön törvényhatóságokkal, (Bajával, Zomborral, Szabadkával, Ujvidékkel) való telefonbeszélgetés 2 korona helyett csak 1 koronába kerüljön. Ebben az ügyben kérényt is intéztek a kereskedelmi miniszterhez.

— **Érettségi — görögéből.** Alig két esztendővel, hogy eltörtök a görög nyelvből való érettségi vizsgálat. A közoktatásügyi miniszter most rendeletet intézett a szegedi tanköretelt főigazgatóhoz, amelyben megengedte, hogy azok, akik kívánják, tethetnek görög nyelvből érettségi. Erre azért van szükség, mert sok külföldi egyetemeken megkövetelik a görög nyelvi érettséget.

— Apáczárda Bácsszentivánon. Bácsszentiván község képviselőtestülete elhatározta, hogy 62.000 korona költségelőránnyal apáczárdát épített. A vármegye a határozatot helybenhagyta.

— Hajóforgalmi mizériák a baja—bátaszéki hid miatt. Hajózási körökből jelentik, hogy a Baja és Bátaszék között a Dunán épülő vasuti hid elhelyezése nem mondható szerencsésnek. A hid közvetlenül a Dunának egyik kanyarulatán alatt van elhelyezve, mialatt a több uszályt vontató gőzös kapitánya s az uszályok kormányosai nagyon nehezen tudják úgy irányítani az uszályokat, hogy a Duna árja egyenként-másikat a hid egyik köpilléréhez ne sodorja. Így a pillérek föllátása óta már néhányszor történt, hogy egy-egy uszály nekivágott a pillérnek és vagy tetemesen meg ronggaldott, vagy tönkrement. A vontatmányok nélkül közlekedő gőzösökre nézve — kellő gondosság mellett — nappal ugyan nem főleg fenn ez a veszély, de hogy éjjel a sötétben őket is baj érheti, azt bizonyítja a következő eset. Mult vasárnapon a Dunagőzhajózási Társaság »Rudolf« nevű személyzállító gőzöse, mely déiben indult el Budapestről, este sötétben érkezvén Bajára, az egyik pillér nem volt kivilágítva s így a hajórnél nem volt látható. Emiatt a hajó majdnem orrával nekiment a pillérnek, de így is a hajó jobb oldala oly erővel súrolta a köpillért, hogy ez ennek következtében akkora szikrákat hányt, hogy messziről úgy látszott, mintha a hajó égne. A hajó ugyan csak kissé sérült meg, de beláthatatlan szerencsétlenség történhetett volna, ha a hajó egyszerűen az orrával ment volna neki a hid pillérének.

— Új postalgyónökség a baja—szabadkai vonalon. Szabadka—Mútrágyagyár elnevezéssel új postalgyónökség kezdte meg működését április 1-én a baja—szabadkai vonal mentén fekvő Klotild kénász és mútrágyagyárban, melynek így nevű vasuti személyes teheráru állomása már eddig is volt.

— Kereskedő ifjak új elnöke. A bajai kereskedő ifjak egyesülete vasárnap közgyűlésén új elnöké *Kéchy* Vidor bajai tekintélyes kereskedőt választották meg. A tisztségéről leköszönt *Schön* Ödön elnök érdemteljes gyűjteményében örököltette meg a közgyűlést.

— Tartalékos tisztek a városi közigazgatásban. A tartalékos tisztek szolgálattételre való bevonulási igen nagy hátrányára vannak a hivataloknak, s a legtöbb esetben megtörténik, hogy a városi hivatalnokok kérvények útján odaátjártak el a bevonulás idejéig. A honvédelmi miniszter e tárgyban most a bajai törvényhatóságához iradeletet intézett s kijelenté, hogy ilyen kérelmeket ne is terjesztsek fel, mert a jövőben gyakorlatokról való távolmaradásra hivatalos teendők miatt engedélyt senki sem fog kapni. Hogy pedig a hivatalok kellő időben gondoskodhassanak az illető tisztviselő helyettesítéséről, a miniszter már megküldte azok névsorát, akik jövőre, be fognak vonulni.

— Névmagyarosítás Amerikában. A világ összes városai közül Newyorkban van a legtöbb magyar, de a newyorki magyarok szívében és erőiben csekély kivétellel amerikai állampolgárokká lesznek. Az új világ, mely megélhetést ad, az az új baka. Ehhez a régi hazához, csak az emlékek fűtik. Annál örömdesebb, hogy, mint a hivatalos lap mai száma igazolja, ott kűnn, a tengeren túl is vannak, akik nem feledek el, hogy mivel tartoznak magyar voltuknak. A hivatalos lap mai száma megírja, hogy Weinberger József pápai illetőségű newyorki lakos vezetéknevét Vajdára változtatta. Vajda József nem magyar állampolgár már, de azért bizonyíték adja, hogy szíve a magyar hazáért dobog.

— Válságban a baja—szabadkai színház. Azok részére, akiket érdekel, megírjuk, hogy Farkas Ferenc dr. lemondott a baja—szabadkai színházról és kérte a szabadkai színházi bizottságot, hogy a jövő évtől kezdődőleg bontsa föl hatévű szerződését. A szabadkai sajtó pro és kontra valóságos szemzőcióként tárgyalja ezt a lemondást. A magunk részéről, bár elismerjük a mostani szabadkai színházvezetőtársulatának kiváltságát, a Farkas dr. távozásával a szabadkai nézűstől való felszabadulást reméljük ettől a válságtól. Az új bajai színház — egészen biztos tudjuk — már közelebb a megvalósulás révére ér. A miniszteri jóváhagyás és 60000 kor. építési szubvenció a közel napokban elintéztét nyer és így, méltán várható, hogy a bajai színházi bizottság végre-valahára a lábára áll és megfelelő színházterület létesítésével felszabadítja Baját a szükségállomás átká alól.

— Gyilkosság Jánoshalma községben. — mint tudósítónk jelenti, — Szűcs Gergely, Binszky István és Vig Antal ottani legények valami fölött az utcán össze szólalkoztak. A szóváltás hevében Binszky István előrántotta zsebkését és azzal legénytársát, Szűcs Gergelyt szíven szúrta. A szerencsétlen huszonkét éves fiatalember nyomban meghalt. A tettest a csendőrség letartóztatta és bekísérte a bácsalmási járásbírószághoz.

— Tóth Béla síremléke. Tegnap volt egy esztendője, hogy *Tóth* Béla, *Tóth* Kálmán bajai költőnk fia meghalt. Reggel nyolc órákor az erzsébetvárosi plébánia templomban Valnicsek Béla dr. segédlelkész mondott gyászmisét, lelküdvéért, tíz órákor pedig a Szent István bazilikában mondatott csendes misét *Maifhétyi* Flóra, az elhunytnak a Szentföldön élő édesanyja, fia emlékére. — Szépen ünnepli meg a gyász évfordulóját a Pesti Hirlap, melynek *Tóth* Béla legtovább volt munkatársa. Eddig 11230 koronát gyűjtött síremlékre s most tizenkétszer koronáért Ligeti Miklóssal, a kitűnő szobrászművészellel megintáztatta *Tóth Béla síremlékét*, melynek főalakja egy sasteinketű gyönyörű férfiak, amint kezében helyes irónjával harcra készen néz velünk szembe. Ez az alak az igazság bajnoka és jelképezi *Tóth* Bélát, mint a szokomondás rettenthetlen hívét. Az akt o'adalán kard függ, balkarján márványtábla, melybe az igazság mérlege és az »Esti levél« felírás van belévéve. Ligeti gyönyörű alkotása a kerepesi-uti sírkert egyik legművészezőbb síremléke lesz.

— A drága koronások. Az utóbbi időben a bankvezetőség a morvaországi veripénzforgalomról szóló jelentések kapcsán arról értesült, hogy Morvaországban, különösen O. mütz, Rómertágt és Sternbergen elterjedt hírek szerint, a bank 1902-es verett egykoronás pénzdarabokért 1 korona 40 fillért, sőt 2 koronát (!) is fizet. Ez az o'tromba, hamis híresztelés bizonynyára alkalmas arra, hogy tapasztalatlan egyéneket tévntra vezessen, amiről tanuskodik az a tény is, hogy még üzleti cégek is fölajánlották a banknak ily pénzdarabok szállítását.

— A feministák országos népgyűlése. A feministák országos egyesülete a nők választói joga érdekében Budapesten a városi háza közgyűlési termében vasárnap, folyó hó 5-én délután fél 4 órákor nagygyűlést rendez, amelynek egyik előadója dr. Patay Sándor zombori írő lesz e tárggyal: »Miért féltek a nőt a politikától?«

— Új bajai anyakönyvvezető. A belügyminiszter Reiser Antal városi aljegyzőt helyettes anyakönyvvezető névezte ki a bajai állami anyakönyvhöz.

— A budapesti gyermeknap jövedelme. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a budapesti gyermeknap tegnap és tegnapelőtt 32000 koronát jövedelmezett a gyermekvédelem országos ügyének.

— A nagypénteki lábmosás elmarad. Bécsből írják: A király az idén nem fog résztvenni a husvétii egyházi szertartásokban. Trónralépése óta ez az első eset, hogy távol tartja magát ettől az ünneptől s a lábmosás az idén kizárólag egyházi s nem udvari ceremóniával fog járti.

— Felakasztotta magát a templomban. Újvidékről írják: Krumbach Péter újvidéki iparos tegnap Zimonyban mise közben elrejtőzött a templomban és mikor mindenki már eltávozott, a templom csillárjára felakasztotta magát. A harangozó vette észre az esetet. A zimonyi plébánosol folytatott beszélgetés alkalmával a plébános úgy nyilatkozott, hogy a templomot újból felfogják szentelni.

— Szép ügyvédi honorárium. Dr. Csernyeny Pal vármegyei tiszteletbeli főügyésznek a csajkásréti földel perénel való közreműködésért a zombori kir. törvényszék 38.700 korona eljárási költséget ítélt meg.

Nyugdíjat minden magyarnak!

Kossuth Ferenc levelet kapott, melyben azt az eszmét vetik föl, hogy csinálja meg a magyar állampolgárok nyugdíjintézetét.

Érdekes levelet kapott a napokban *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter. A levél írója *Weisz* Hugó aradi fényképező, bajai földi, aki nevezetes eszmét vetett föl.

Az öleletes fotografus tulnézett egy kicsit a sötét kamara határain és arra a nem túlságosan új, de ennek dacára folyton aktuális tapasztalatra jutott, hogy bár jórésze a mai emberiségnek kora ifjuságától kezdve »keresi a kenyeret« és részt vesz az idegeket meőlő közdelemben a megélhetésért, idősebb korára mégsem széri meg magának és családjának az alaposan kiérdemelt nyugodalmat. E tapasztalatból kiindulva, igyekezett hivatásához képest olyanra festeni a jövőt, hogy ezen a bajon némiképen segítve legyen. Keresztülnézett rózsaszínű dolgozó-szemüvegén és megtalálta a megoldásnak következő módját:

Meg kell csinálni a magyar állampolgárok nyugdíjintézetét. Természetesen nem magántársaság alakjában, hanem állami intézményképpen. Ezalatt minden állampolgár nemcsak adóalany lenne, hanem nyugdíjképes tagja a magyar birodalomnak. Az új adótörvény ügyis általánossá teszi a jövedelmi adót, amelynek kivételéhez minden állampolgárnak be kell vallania a jövedelmét, E bevallott jövedelem alapján — ameylet természetesen még a fotografusoknak is őszintén kell beismerniök — minden polgár fizetne bizonyos százalékat az államnak, vagyis az állami nyugdíjintézetnek azért, hogy esztendőök múltán nyugdíjadójának megfelelő nagyságu összeget kapjon az államtól.

Nagyjában így körvonalazta *Weisz* Hugó azt a tervet, melyet *Kossuth* Ferencnek írt s a magyar kereskedelemi miniszterium figyelmébe ajánlott. A levél elején hivatkozott arra az óriási jelentőségre, melylyel a társadalomra nézve ennek a tervnek keresztülvitele járna. »Olyan népszerűvé tenné kegyelmes uram nevét — írja lefeleiben — mint amilyen népszerű csak ha hatatlan emlékü atyjáé a magyar ember előtt.«

Kossuth Ferenc már bizonyára gondolkozott a levél tartalmáról (?) Amilyen nehezen keresztülvihetőnek látszik az első pillanatra, épp olyan nagyjelentőségű és megfontolandó akkor, ha talán majd egyszer, nem is olyan távoli jövőben, komoly munkával hozzáfogna valaki ennek részletesebb kidolgozásához. Valamikor a rabszolgáltatás idejében bizonyára groteszk és lehetetlen tervnek látszott a munkások biztosítása és ime, ma már általánosság és kötelezővé tették azt egész Magyarországon.

Ki tudja, hátha eljön valamikor az az idő, mikor az általános nyugdíjkapességet is megteremtik . . .

Nyilt t é r .*)

Évszázadok óta ismert

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes gyógyvíz
SAVANYUVÍZ

A domb épeesse

segítő gyógyító tényező
Karlsbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
lényesen bevált.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Árverési hirdetés.

Az alulírt pénztintézet közhírré teszi, hogy a nála zálogban levő következő értéktárgyak:

3 arany mellgomb, 4 arany gomb, 4 arany gyűrű, 1 arany óralánc, 1 ezüst szivarkatárca és 1 ezüst gyújtótartó, együttesen 502 korona;

továbbá 1 arany melltü, 1 arany karszat, mindkettő ékkövekkel és egy tömör arany óralánc, szintén együttesen 822 korona kikiáltási árban, alapszabályai 73. §-a alapján, hatósági személy közbejöttével, saját üzlethelyisége tanács-termében f. évi április hó 16-án délután 3 órakor megtartandó nyilvános árverés a legtöbbet ígérőknek el fogják adni.

Az árverezni szándékozók a kikiáltási ár tíz százalékát bánatpénzül tartoznak az intézet megbízottja kezéhez letenni, a legtöbbet ígérő vevő pedig azt a tárgyak átvétele mellett, a teljes megajánlott összegre kiegészíteni tartozik; az utóbbi nem teljesítése esetén a vett tárgyak az ő kára és veszélyére nyomban újból elárverezhetők lesznek.

Baján, 1908. évi március 22-én.

Á Bajai Zakarékpénztár
megbízásából:

Állaga Ottó
köz- és váltó ügyvéd.

Csinos kivitelű

n é v j e g y e k
rendelhetők lapunk kiadóhivatalában.

Á m. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1907. október hó 1-től.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 722 órákor és délután 115 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 225 és 651 órákor és délután 351 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 230 és 751 órákor és délután 130 órákor.

Zomborból Bajára reggel 645 órákor, délután 1257 és 423 órákor.

Ujvidékről Tittelre reggel 637 és délután 510 órákor.

Tittelről Ujvidékre reggel 332 és délután 1 órákor.

Hegyes — Feketehegyről Palánkára reggel 659 délután 303 és 747 órákor.

Palánkáról Hegyes — Feketehegyre reggel 3, 818 és délután 235 órákor.

Szabadskáról Óbecsére reggel 440 és délután 132 órákor.

Óbecséről Szabadskára reggel 410 és délután 119 órákor.

Szabadskáról Zomborba reggel 5 órákor, 1025, délután 202, 650 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Szabadskára reggel 440, 835 (gyors) 1130, 356 és délután 851 órákor.

Szabadskáról Bajára reggel 450, 1030, délután 147 és 705 órákor.

Bajáról Szabadskára reggel 717, 1040 délután 412 és 752 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 450 945 és délután 425 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 417, 915 és délután 5 órákor.

Budapestről Bajára reggel 7 (gyors) 715 és délután 155, 320 (gyors) 1010 órákor.

Szabadskáról Budapestre reggel 505, 951 (gyors) 152, 637 (gyors) és 1150 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 350, délután 1205 és 6 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 351, déli 12 és délután 810 órákor.

Bácsalmásról Regőcére reggel 616 délután 3 és 812 órákor.

Regőcéről Bácsalmásra reggel 335, 949 és délután 556 órákor.

Szabadskáról Ujvidékre reggel 5, 1030 délután 127, 415 és 648 (gyors) órákor.

Ujvidékről Szabadskára reggel 430, 756 (gyors) 1042, d. u. 429 (gyors) 746 órákor.

Szabadskáról Szegedre reggel 6 és 944 órákor, délután 147, 655, 910, 1105 órákor.

Szegedről Szabadskára reggel 305, 748 és 1130, délután 455, 630, 310, 815 órákor.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment, Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyított háziorvos, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényről, oszlanál és meghűlésnél, bedörzsölés-közpén használna.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török Lőzsef gyógyszerésznél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétkúldás.

Premier-kerékpárok még mindig
félmulhatatlanok!

Legversenyképesebb világgé,
Évente több mint 110.000
kerékpárt állít elő.

Kizárólag
Lázár Sámuelnál
kaphatók **Baján.**
Katalógus ingyen és bérmentve.

Petőfi Sándor-u. 49. sz. a házban
egy utca! és egy udvar! **lakás**
azonnal vagy május 1-től együtt
vagy külön
bérbe kiadó.

Értekezhetni: Szuper Mihály
százados urnál.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat
gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben
—30, —60 1.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

csakik poloskák ellen üvegekben —40, —80,
1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden
jobb drogériában, fűszer és festékkereskedés-
ben, ahol Tirgram-plakátok ki vannak füg-
gesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM” névre.
Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Kapható Baján: ifj. Cserba György, Rosenfeld Albert, Stampfi Jenő, Fischer Pál,
Fischhof Samu, Grünhut Miksa és Drescher Gyula kereskedésében.

Égy jó karban levő
átjártzott

CELLÓ

jutányos áron eladó.

Judakozódni a kiadóhivatalban.

MÓTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja ugy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobijait, melyek V., Váci-ut 30. sz. alatti gyárában bármikor **üzemben megtekinthetők.**

Üzemzavarok kizárva!

Rendkívül csekély benzinfoasztás!

Árjegyzék ingyen!

200 drb ellismerő levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

Teljes jótállás
kifogástalan
üzemért!!

Bámulatos egyszerű szerkezet!

13 - 14 éves flu is kezelheti!!!

Olcso árak részletfizetésre!

Egy teljesen ujonan készült

szatócs-üzlet berendezés,

a bent levő árukkal együtt jutányos áron eladó. Erzsébet királyné-utca 91.

Gáspár Imre

érsekcsanádi református rektornál

30 métermázsza

I-ső rendű széna

eladó.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási SICULIA forrásvíz

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanárurak szakvéleményei a M Á L N Á S

SICULIA

forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyuvíznek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő

fűszerkereskedésében.

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb áron kaphatók. — Telefon 81. szám.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV. ZENEMŰ. PAPIR. ÍRÓ-
és
RAJZSZERAKTÁR.

Az 1900. évi
iparkiadalmi

aranyéremmel
kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-, diszművek-, ifjúsági iratok, képes könyvek-, imakönyvek, mindennemű tan- és segédkönyvek-, térképek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-papirokrak, író- és rajz-szerek, vonalzott üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hirdapokra és folyóiratokra előfizetések az eredeti áron elfogadtatnak.

KÖNYVNYOMDAI

MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesen állít elő műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi meghívókat, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, számlákat, levélpapírokat, levélborítékokat, körleveleket, gyászjelentéseket, árjegyzékeket, falragaszokat, stb. fekete és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-igazgatási, ügyvédi és egyházi nyomtatványokból Bármilyen könyvmdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Könyvkötészetem

Diszművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és díszes bekötésére,
továbbá

képkerekek, (Passepartous)
íróaljzatok, stb.

előállítására van berendezve.